

**«Д.ҚОНАЕВ АТЫНДАҒЫ ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ОРТА МЕКТЕП-
ГИМНАЗИЯСЫ» КММ**

**2025-2026 оқу жылы бойынша арнайы педагогтың
І тоқсандық**

Арнайы педагог: А.Ж. Тәңірбергенова

КІРІСПЕ...

1. Арнайы педагог маманның жұмысын ұйымдастыру
2. Түзете-дамыту жұмыстары
3. Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылармен жұмыс
4. Нормативтік құжаттар және әдістемелік жұмыстар
5. Өзін өзі жетілдіру жұмыстары

Мектептегі арнайы педагог маманның жұмысын ұйымдастыру. Арнайы педагогке төмендегі қызметтер жүктеледі:

- Білім алушының физикалық, психикалық, сөйлеу тілі, неврологиялық мәртебесін ескере отырып, ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауды жүзеге асыру, сөйлеу және психофизикалық дамуын тексеру, құжаттаманы жүргізу және талдау;
- Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың ұсынымдары мен Үлгілік оқу бағдарламаларына сәйкес ұйымдастырылған оқу қызметін жоспарлау және жүзеге асыру;
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен дамытушылық жұмысты жүзеге асыру;
- Үлгілік оқу бағдарламасы негізінде жеке оқу бағдарламасы және жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлеу, әртүрлі білім беру жағдайларында мүмкіндіктері шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асыру;
- Мұғалімдер мен басқа мамандардың өзара әрекетін қамтамасыз етеді, бұзылған функцияларды компенсациялау және алдын алу, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыны дамыту және әлеуметтендіру бойынша топтық және жеке сабақтарды жүзеге асыру.

Арнайы педагог лауазымы осыған дейін дефектолог маман ретінде қолданыста болды. Яғни, «дефектология» мамандығын бітірген маман қызмет атқара алады. Арнайы педагог маманның апталық жүктемесі ҚР «Білім туралы» Заңымен анықталады және арнайы білім беру ұйымындағы нормативтік апталық оқу жүктемесіне сәйкес келеді.

Арнай педагог маманына жүктелген міндеттер:

- оқыту қиындықтары бар оқушыларды анықтайды, қиындықтардың сипатын және олардың пайда болу себептерін бағалау мақсатында психологиялық-педагогикалық тексеру жүргізеді;
- тексеру нәтижелерін тиісті формаларда құжаттайды;
- зерттеу нәтижелері бойынша оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтайды;
- оқушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетудің жеке бағдарламаларын жасайды;
- оқушылармен жеке және топтық сабақтар жүргізеді;
- мұғалімдерге, ата-аналарға, мектеп әкімшілігіне кеңес береді;
- психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету бағдарламаларын іске асыру нәтижелерінің мониторингін жүзеге асырады;
- әлеуметтік серіктестермен өзара қарым-қатынас жасайды
- дефектолог-мұғалімнің, ППҚҚ мамандарымен, мұғалімдер және ата-аналар бірлесе бала бойындағы қиындықты шешу жолдарын анықтау; түзету-дамыту жұмысының бірлік жүйесін жетілдіру;
- жоғары психикалық функцияларды және танымдық қызметін дамыту;
- балалардың бейімделген жалпы білім беру бағдарламасын меңгерудегі қиындықтардың алдын алу және шешу;
- балалардың танымдық қабілеттерін дамытуда оң динамикаға қол жеткізу;
- ата-аналарды, отбасын түзете-дамыту процесіне тарту;

2025-2026 оқу жылына құрылған жылдық жұмыс жоспарына сәйкес арнайы педагог маманның жұмысын ұйымдастыру негізгі бағыттар бойынша жүргізіледі.

1.Диагностикалық (зерттеу, тексеру, бақылау)

Мектепке жаңадан қабылданған оқушылардың танымдық әрекетін және сенсорлық қабілетін тексеру;

- Медициналық-психологиялық-педагогикалық құжаттарды зерттеу;
- Ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларының тізімін жасау. ПМПК қорытындысы мен ұсыныстарын зерделеу;
- Ата-аналармен әңгіме-сауалнама өткізу, оқушы туралы мәліметтерді жинау, әңгімелесу хаттамасына мәліметтерді енгізу;
- Оқушының оқытудағы қиындықтардың нақты себептерін зерттеуге бағытталған жеке тексеру жүргізу;
- Бақылау, әңгімелесу, ата-аналарға сауалнама жүргізу
- Бастауыш сынып оқушыларының оқудағы қиындығы мен бұзылыс түрлері мен себептерін анықтау;

2025-2026 оқу жылының басында ЕББҚ 76 оқушы тізімге алынды. Соның ішінде 64 оқушы арнайы педагог маманның түзете-дамыту жұмыстарын жүргізуге тізімге алынды. Қазан айының басында ЕББҚ оқушы саны 81 болып тізімге алынды. Оқушылар қалалық ПМПК қорытындысы мен ұсынысы негізінде мектеп бойынша бұйрық шығарылды. Оқушылармен арнайы, жүйелі жоспарлы жұмыстар жүргізіледі. Тізімге алынған оқушылар ішінде 1 класс-8, 2-4 класс аралығында 49, 5-9 класстар аралығында 24 оқушы есепке алынды. Оқушылар тізімі жасалынып, сабақ кестесі құрылды. Әр оқушының диагнозына, бұзылыстарына, оқушылардың жас ерекшелігіне қарай топтарға бөлінді. Әр оқушыға диагноздарына және кластарына байланысты түзету сабағының жоспары құрылып, бекітілді. Түзете-дамыту сабағы аптасына 2 рет топтық 35-40 минут, жеке сабақ 30 минут жүргізіледі. Оқушыларды есепке алу журналы, түзете-дамыту сабағына қатысым журналы арналды. Тізімге алынған 81 ЕББҚ оқушының ішінде ПДТ, ЖСТД-1, 2, 3 деңгейі, ДЦП, Жеңіл ақыл-ой бұзылысы, ПДТ-мінез-құлық бұзылысы диагноздары кездеседі.

2.Түзете-дамыту бағыты.

- Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің жеке бағдарламасын (оның ішінде қысқартылған немесе жеке оқу бағдарламаларын) жасауға қатысу;
- Ерекше білім беруді қажет ететін оқушымен жеке жұмыс бағдарламасына сәйкес жеке (кіші топтық) дамыту жұмыстарын жүргізу;
- Жеке және топтық даму бағдарламасы мен күнтізбелік жоспар құрастыру;
- Түзете-дамыту сабақтарын өткізу.

ҚР Үкіметінің 2013 жылғы 8 қазандағы Қаулысымен бекітілген «Денсаулық жағдайына байланысты бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру ұйымдарына ұзақ уақыт бара алмайтын және уақытша үй жағдайында оқитын балаларды тегін жеке үйден оқыту мемлекеттік қызметінің стандарты» көрсетілген. Бұл белгіленген мемлекеттік қызмет стандартын ҚР Білім және Ғылым Министрлігі дайындаған.

Денсаулық жағдайына байланысты «үйден оқыту» стандартына сәйкес мектебімізде 14 оқушы білім алады. Соның ішінде 9 оқушымен түзете-дамыту сабақтары аптасына бір рет өткізіледі. Оқушылардың барлық құжаттары жинақталып, жылдық жұмыс жоспары құрылды. Оқушылар тізімі жасақталып, сабақ кестесі қойылды. Түзету сабақтары жоспарға сай өткізіліп, түзету сабағына арналған жұмыс дәптері арналды. Үй жағдайында оқытылатын оқушылардың көбіне ұсақ-қол моторикасын дамытуға, танымдық қабілеттерін, есте сақтау қабілеттерін дамытуға арналған тапсырмалар беріледі. Мысалы: мозайка, шнуровка, пазл құрастыру немесе түрлі дәндермен жұмыс жасау, штрихтау, суреттерді бояу. Бұл оқушылардың ұсақ-қол моторикасын дамыту арқылы сөйлеу тілін дамыту жүзеге асады. Ерекше білім беруді қажет ететін бұл оқушылармен жүйелі, жоспарланған мақсаты мен міндеті айқындалған түзете-дамыту сабақтарын үздіксіз өткізіп, жұмыс жүргізуді талап етеді.

Кеңес беру бағыты бойынша ата-аналарға, класс жетекшілерге, мұғалімдерге тиімді ақпараттар мен кеңестер беру. Оқушының танымдық қабілеттерін дамыту-оқушыны болашаққа жетелеумен тең. Оқушы қоршаған орта туралы ақпараттарды дұрыс білмесе, қоршаған ортамен қарым-қатынас жасау барысында қиындық тудырады, мінез-құлқының жалпы дамуына кері әсерін тигізеді, тіпті мектепте үлгерімін нашарлайды.

Арнайы педагогте тізімге алынған оқушылардың ата-аналарымен тығыз байланыс орнатылған. Арнайы педагогке тіркелген әрбір оқушының ата-анасынан өтініш, сауалнама, анамнез алынды. Әр балаға жүргізілген диагностикалық жұмыстардан кейін ата-анамен сөйлесу, түсіндіру, бағыт-бағдар, кеңес беру жұмыстары жеке жүргізілді. Алайда, баланың сабақ үлгеріміне, берілген тапсырмалар мен нұсқаулықтарға назар аудармайтын ата-аналар да кездеседі. Бұл жағдай бала бойындағы қандай да бір ауытқудың бір жолға түсуіне кері әсерін беріп, нәтижеге жету ұзақ мерзімге созылады.

Қорытынды ұсыным

Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылармен түзете дамыту сабақтарын үздіксіз өткізу және үнемі қайталау, бақылау жұмыстарын ұсынамын. Оқушының жеке мүмкіндіктерін есепке ала отырып тапсырмаларды өте жеңіл әрі қызықты өткізу арқылы оқушыда нәтиже көрсетуді ата ана, мұғалім және маман үштік бірлестік арқылы ұйымдастыру.